

**Europaudvalget og Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
EU-konsulenten**

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere
Dato: 7. november 2008

**Grønbog om landbrugsprodukters kvalitet: produktstandarder,
produktionskrav og kvalitetsordninger**

Kommissionen har den 15. oktober 2008 fremlagt en grøn bog om landbrugsprodukters kvalitet med undertitlen: produktstandarder, produktionskrav og kvalitetsordninger¹. Med grønbogen inviterer Kommissionen organisationer, borgere og andre interesserede til at komme med et bud på, hvilken EU-politik der er mest velegnet til at beskytte og fremme landbrugsprodukters kvalitet. **Fristen for bemærkninger til grønbogen er den 31. december 2008.**

Grønbogen fokuserer på følgende tre hovedspørgsmål:

1. Produktionskrav og handelsnormer
2. Særlige EU-kvalitetsordninger
3. Certificeringsordninger

Del 1: Produktionskrav og handelsnormer

Ifølge Kommissionen skal EU's landmænd - udover grundlæggende hygiejne- og sikkerhedskrav - overholde en række særlige **krav til miljø- og dyrevelfærd**, som i øvrigt ikke gælder fuldt ud for importerede varer. Kommissionen finder det derfor nødvendigt at skabe en bedre sammenhæng mellem disse ekstra produktionskrav og det endelige produkt. Kommissionens tese er, at hvis forbrugerne har et bedre kendskab til produktkravene, ville det udgøre en større salgsmæssig fordel for producenterne.

¹ KOM (2008) 641.

I den forbindelse ønsker Kommissionens svar på følgende spørgsmål:

Spørgsmål 1: Hvordan kan man bedst muligt udbrede kendskabet til, at landmændene overholder krav og standarder ud over de gældende produkthygiejne- og sikkerhedskrav?

Hvilke fordele og ulemper er der forbundet med:

- at udarbejde nye EU-ordninger med et eller flere symboler eller logoer, der angiver, at der er overholdt EU-produktionskrav ud over hygiejne- og sikkerhedskravene? Bør der også være adgang til at anvende en EU-kvalitetsordning i forbindelse med et produkt, der ikke er et EU-produkt, men som overholder EU's produktionskrav?
- at indføre en obligatorisk angivelse af primærproduktens produktionssted (i EU/uden for EU)?

Handelsnormerne for landbrugsvarer blev bl.a. indført for at hjælpe landmændene med at levere efterspurgte produktkvaliteter, for at undgå at forbrugerne bliver skuffede, og for at gøre det lettere at sammenligne priser for forskellige produktkvaliteter. Dermed letter handelsnormerne samhandelen på det indre marked.

Kommissionen ønsker nu en drøftelse af, om de obligatoriske dele af handelsnormerne er nødvendige for at nå de tilstræbte politiske mål, om de administrative omkostninger er rimelige, og om anvendelsen af normerne har uønskede konsekvenser, som fx at hæmme afsætningen af innovative eller usædvanlige produkter. I den forbindelse stilles følgende spørgsmål:

Spørgsmål 2 Hvordan påvirker det forbrugerne, de handlende og producenterne, at der fastsættes bestemmelser om produktidentitet i EU's handelsnormer? Hvad er fordelene og ulemperne?

Bør det i detailhandelen være tilladt at sælge produkter, der opfylder hygiejne- og sikkerhedskravene, men som ikke opfylder handelsnormerne af æstetiske eller tilsvarende grunde? I bekræftende fald, bør der da gives særlige oplysninger om produkterne til forbrugerne?

Kan obligatoriske kvalitets- og størrelsesklasser gøres valgfri?

De såkaldt "**fakultativt forbeholdne udtryk**" er frivillige salgsbetegnelser, der gør det muligt for landmændene at oplyse køberne om særlige egenskaber ved deres produkter eller om særlige produktionsmetoder. Det er op til landmændene selv, om de vil benytte disse udtryk ved markedsføringen. Kommissionens efterlyser en diskussion af, om det er værd at regulere brugen af disse udtryk og stiller i den forbindelse følgende spørgsmål:

Spørgsmål 3 I hvilket omfang er det nødvendigt at definere "**fakultative forbeholdte udtryk**" i handelsnormerne på EU-plan?

Bør EU definere almindelige forbeholdte udtryk, der beskriver produktionsmetoder inden for bestemte sektorer, som fx "bjergprodukt", "gård..." og "lav CO²-emission"?

Kommissionen vil også gerne se på, hvordan **handelsnormer kan forenkles**. Dette kunne fx ske ved såkaldt "**selvregulering**", hvorved forstås, at de forretningsdrivende i en bestemt sektor selv tager initiativ til at udarbejde referencestandarder eller adfærdskodekser. Det kan også ske ved at forenkle EU-godkendelsen og EU-revisionen ved såkaldt "**samregulering**", hvorved forstås, at EU i en retsakt overdrager det til parter, som er anerkendt på området at nå klart definerede mål. Således stiller Kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 4: I hvilket omfang kan udarbejdelsen, gennemførelsen og kontrollen af handelsnormerne (eller dele af dem) overlades til selvregulering?

Hvis handelsnormerne (eller dele af dem) fortsat reguleres af EU-retsforskrifter, hvilke fordele og ulemper (også hvad angår den administrative byrde) er der da ved:

- at anvende samregulering?
- at henvise til internationale standarder?
- at bevare den aktuelle regulering (og samtidig forenkle indholdet mest muligt)?

Del 2: De særlige EU-kvalitetsordninger

Kommissionen gennemgår EU's nuværende fire kvalitetsordninger, som vedrører:

- geografiske betegnelser
- økologisk landbrug
- traditionelle specialiteter og

- produkter fra EU's fjernområder.

Disse ordninger giver forbrugerne mulighed for at identificere produkter med særlige egenskaber, som skyldes en særlig oprindelse og/eller produktionsmetode.

For så vidt angår de **geografiske betegnelser** og **traditionelle specialiteter** stiller Kommissionen en byge af spørgsmål om behovet for at skærpe, udbygge eller justere EU-reglerne på området. Kommissionen stiller bl.a. følgende spørgsmål:

Spørgsmål 5: Er der behov for at afklare eller tilpasse nogen aspekter af reglerne for, hvilke rettigheder brugere af geografiske betegnelser og andre brugere (eller potentielle brugere) af et navn har?

Hvilke kriterier bør anvendes til at bestemme, om et navn er generisk?

Er der behov for at foretage ændringer i ordningen for geografiske betegnelser med hensyn til:

- beskyttelsens omfang?
- håndhævelsen af beskyttelsen?
- De landbrugsprodukter og fødevarer, der er omfattet?

Bør der mere aktivt tilskyndes til at anvende alternative ordninger, som fx varemærkeskyttelse?

Der henvises desuden til spørgsmål 6-11 i grønbogen.

Kommissionen konstaterer også, at der er en stigende efterspørgsel efter **økologiske fødevarer**, men at markedet for økologiske produkter stadig er meget nationalt opdelt. Eftersom den seneste ændring af EU's økologiforordning først træder i kraft 1. januar 2009, er Kommissionens fokus ikke så meget på behovet for at ændre reglerne, men på, hvordan markedet for økologiske produkter fungerer. Derfor ønsker Kommissionen svar på følgende spørgsmål:

Spørgsmål 12: Hvilke faktorer kan hæmme udviklingen af et fælles EU-marked for økologiske produkter? Hvordan kan det fælles EU-marked for økologiske produkter komme til at fungere bedre?

Der er indført et grafisk symbol, der skal udbrede kendskabet til **kvalitetsprodukter fra EU's fjernområder**, dvs. EU's oversøiske lande og territorier. Punktet har dog begrænset relevans for Danmark. Der henvises til spørgsmål 13 i grønbogen.

Endelig lufter grønbogen muligheden for at oprette **nye EU-kvalitetsmærkningsordninger**, bl.a. for produkter fra områder med høj landskabsværdi eller bjergområder, for velfærds kvalitet, et EU-oprindelsesmærke og udvidelse af miljømærkeordningen til at omfatte forarbejdede landbrugsprodukter, samt fremme af innovation.

I den forbindelse stiller kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 15: Er der nogen presserende spørgsmål, som ikke kan løses ved hjælp af de eksisterende ordninger, og som der er god grund til at oprette en EU-ordning for?

Bør Kommissionen overveje bindende ordninger i nogle tilfælde, fx på retligt og videnskabeligt komplekse områder, eller når det er nødvendigt at sikre høj forbrugeraccept?

I bekræftende fald, hvordan kan de interesserede parter og de offentlige myndigheders administrative byrde da begrænses til et minimum?

Del 3: Certificeringsordninger

Certificeringsordninger er hovedsagelig ordninger fra private foretagender, som bekræfter landbrugsprodukternes overholdelse af obligatoriske produktionsstandarder, krav til miljøbeskyttelse, dyrevelfærd, beskyttelse af arbejdstagerne, samfundshensyn (fx fair trade), klimaspørgsmål m.m. Ifølge Kommissionen giver certificeringsordningerne forbrugerne en ekstra garanti for, at de kan stole på mærkningen. Der sættes dog undertiden spørgsmålstejn ved, om kravene er gennemsigtige og troværdige. Kommissionen er interesseret i at få tilbagemeldinger fra høringsparterne om, hvordan ordningerne fungerer, og hvordan de påvirker landmændene i og uden for EU.

Derfor stiller Kommissionens følgende spørgsmål:

Spørgsmål 15: I hvilket omfang kan certificeringsordninger for kvalitetsprodukter opfylde de vigtigste samfundsmæssige krav til produktegenskaber og produktionsmetoder?

Hvor stor er risikoen for, at forbrugerne kan blive vildledt af certificeringsordninger, der garanterer, at minimumskravene er overholdt?

Hvad koster det landmændene og andre fødevarerproducenter (ofte små og mellemstore virksomheder) at være med i certificeringsordninger, og hvilke fordele opnår de?

Bør der tilskyndes til, at producentorganisationerne spiller en mere aktiv rolle?

Kommissionen ser ikke noget videre behov for yderligere lovgivning om certificeringsordninger, men vil gerne have tilbagemeldinger om behovet for evt. at udarbejde retningslinjer for udvikling og forbedring af ordningerne. I den forbindelse stilles følgende spørgsmål:

Spørgsmål 16: Vil EU-retningslinjer være tilstrækkelige til at bidrage til en mere sammenhængende udvikling af certificeringsordningerne? Hvilke kriterier ville der skulle med i vejledningen eller retningslinjerne?

Omkostningerne ved at deltage i certificeringsordningerne kan være meget høje, især for mindre producenter, som kan risikere at blive udelukket fra nogle markeder. Kommissionen stiller i den forbindelse følgende spørgsmål:

Spørgsmål 17: Hvordan kan de administrative omkostninger og byrder i forbindelse med deltagelse i en eller flere certificeringsordninger reduceres?

Endelig efterlyser Kommissionen med følgende spørgsmål meldinger om, hvordan de aktuelle, private ordninger, som især har et begrænset geografisk sigte, kan anvendes til at fremme import og eksport fra tredjelande, herunder især udviklingslande:

Spørgsmål 18: Hvordan kan private certificeringsordninger bruges til at støtte EU's eksport og fremme europæiske kvalitetsprodukter på eksportmarkederne?

Hvordan kan EU lette adgangen til markedet for producenter i udviklingslandene, som skal overholde reglerne i private certificeringsordninger for at kunne levere til bestemte detailhandlende?

Afslutningsvis opfordrer Kommissionen høringsparterne til at fremsætte andre spørgsmål om kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter, som ikke er blevet berørt i grønbogen (spørgsmål 19 i grønbogen).

./. Kommissionens grønbog vedlægges:

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(Tlf. 3611)